

**УКРАЇНСЬКЕ
БОТАНІЧНЕ
ТОВАРИСТВО**

**XV
З'ЇЗД**

**ІВАНО-
ФРАНКІВСЬК**

ХЕРСОН

2024

УКРАЇНСЬКЕ БОТАНІЧНЕ ТОВАРИСТВО
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМЕНІ М.Г. ХОЛОДНОГО
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

МАТЕРІАЛИ XV З'ЇЗДУ
УКРАЇНСЬКОГО БОТАНІЧНОГО
ТОВАРИСТВА

Івано-Франківськ,
30 вересня — 4 жовтня 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

UKRAINIAN BOTANICAL SOCIETY
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
M.G. KHOLODNY INSTITUTE OF BOTANY
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KHERSON STATE UNIVERSITY
VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY

**PROCEEDINGS
OF THE 15th CONGRESS
OF THE UKRAINIAN BOTANICAL
SOCIETY**

30 September — 4 October, 2024,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

Publishing house
“Helvetica”
2024

УДК 58(477)(062.552)
МЗ4

Матеріали XV З'їзду Українського ботанічного товариства (Івано-Франківськ, 30 вересня — 4 жовтня 2024). — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. — 232 с.

Proceedings of the 15th Congress of the Ukrainian Botanical Society (30 September — 4 October, 2024, Ivano-Frankivsk, Ukraine). — Odesa : Publishing house “Helvetica”, 2024. — 232 p.

ISBN 978-617-554-319-1

До збірника включені матеріали наукових доповідей та повідомлень XV З'їзду Українського ботанічного товариства (м. Івано-Франківськ, 30 вересня — 4 жовтня 2024 р.), в яких розглядаються систематика, флористика та географія судинних рослин, фікологія (альгологія); бріологія; ліхенологія; мікологія; геоботаніка та екологія; флористичні та мікологічні знахідки; морфологія та анатомія; охорона рослинного світу та довкілля; біотехнологія, фізіологія та біохімія; клітинна та молекулярна біологія; селекція та інтродукція; ресурсознавство; історія наукових досліджень; наукові колекції рослин та грибів; ботаніка та мікологія у вищій школі; громадська наука та популяризація наукових знань. Матеріали подані переважно в авторській редакції. Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників у галузі охорони природи, аспірантів, студентів природничих спеціальностей, аматорів-натуралістів.

The book includes the materials of scientific reports and posters of the XV Congress of the Ukrainian Botanical Society (Ivano-Frankivsk, September 30 — October 4, 2024), covering the fields of systematics, floristics and geography of vascular plants, phycology (algology); bryology; lichenology; mycology; geobotany and ecology; floristic and mycological finds; morphology and anatomy; conservation of plants, fungi, and the environment; biotechnology, physiology and biochemistry; cell and molecular biology; plant breeding and introduction; resource science; history of scientific research; scientific collections of plants and fungi; botany and mycology in higher education; citizen science and popularization of scientific knowledge. The materials are presented mainly as provided by the authors. The publication is intended for scientists, nature conservationists, graduate students, students of natural sciences, and amateur naturalists.

Затверджено до друку

Центральною Радою Українського ботанічного товариства
Науковим комітетом XV З'їзду Українського ботанічного товариства
Вченою радою Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
17 вересня 2024 р. (протокол № 9)

Автори повністю відповідають за наукову достовірність, зміст і стиль своїх публікацій. Погляди, висновки й точки зору, висловлені авторами у статтях, можуть не збігатися з поглядами, висновками й точками зору наукового комітету, установ-організаторів конференції, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та/або Національної комісії з питань Червоної книги України.

© Автори публікацій, 2024

© Українське ботанічне товариство, 2024

© Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, 2024

© Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2024

© Херсонський державний університет, 2024

ISBN 978-617-554-319-1

**ДИНАМІКА ПОПУЛЯЦІЙ І РЕСУРСІВ *CONVALLARIA MAJALIS*
В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ**В.М. МІНАРЧЕНКО^{1,2}, І.М. ТИМЧЕНКО¹, Т.С. ДВІРНА^{1,2}, Л.А. ГЛУЩЕНКО³¹ Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, Київ, Україна² Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна³ Дослідна станція лікарських рослин ІАП НААН, Березоточа, УкраїнаE-mail: valminar@ukr.net, itymorchid@ukr.net, dvirna_t@ukr.net, l256@ukr.net

Convallaria majalis L. є облігатним ценоелементом розріджених дубових, дубово-соснових та дубово-грабових лісів на свіжих дерново-карбонатних ґрунтах, багатих гумусом. В цих угрупованнях вона формує ресурсозначущі масиви переважно на Поліссі (Minarchenko et al., 2019). Для з'ясування темпів деградації ценопопуляцій та ресурсів *C. majalis* в умовах екологічно та ценотично змінного середовища, ми здійснюємо моніторингові дослідження в окремих регіонах України, де вид має ресурсну значущість.

В даній роботі ми представляємо результати досліджень *C. majalis* на 5-ти моніторингових площах (МП), закладених у 2005 р. в дубово-сосновому лісі конвалієвому (Київська обл., Макарівський р-н, біля с. Миколаївка), площею 100–250 м². Геоботанічний опис, морфометричні та вагові показники збирались з різним інтервалом у 2005, 2010, 2014, 2018, 2021, 2023 та 2024 рр. Метеорологічні дані щодо кількості опадів, температурного режиму отримані в Центральній геофізичній обсерваторії імені Б. Срезневського ДСУНС.

Встановлено, що видова різноманітність на моніторингових плащах варіювала в межах 33–43 види. За період спостереження суттєво змінилась структура чагарникового ярусу на МП1–2 за рахунок розростання *Sambucus nigra* L., *Euonymus europaeus* L., *Corylus avellana* L. Зімкненість крон деревостану за відсутності лісогосподарських заходів дещо зменшилась внаслідок загибелі окремих дерев *Robinia pseudoacacia* L., *Quercus robur* L. та всіх дерев *Populus alba* L. на МП 3–5. Видова різноманітність трав'яного ярусу суттєво не змінювалась, але участь окремих видів змінилась відчутно. На всіх моніторингових МП суттєво зменшились показники щільності запасу сировини *C. majalis* та щільність пагонів, тоді як висота рослин та співвідношення вегетативних і генеративних пагонів незначно зменшились. На МП 1–2 суцільний масив конвалії розпався на окремі агрегації, площею 9–15 м². В період вегетації виявлено поступове зменшення кількості опадів, що опосередковано лімітує ресурсну спроможність популяцій даного виду.